

Sådan kan museer arbejde med evaluering

Indhold

Hvad er evaluering? 4

Evalueringsmodel:
Virkningsevaluering 6

Model for
virkningsevaluering 7

Sådan kommer
I godt i gang 11

Sådan arbejder
I bedst med evaluering 12

Hvorfor evaluere? 14

Gode råd 18

Eksempler 16

1. Digital museums-
kommunikation
i Danmark

2. Evaluering af
formidlingen af
ældre kunst til
nutidige brugere 21

3. Forandringsteori
for Vores museum 22

© 2020 Vores museum

Layout: KreativGrafisk

Tryk: Print & Sign, Syddansk Universitet

Oplag: 300

ISSN: 1399-6096

ISBN: 978-87-7938-145-2

Danmarks Borgcenter

Limfjordsmuseet

Lyden af Danmark.
Center for Makroøkologi,
Evolution og Klima

M V O S R E U S M

I denne folder finder du inspiration til, hvordan museer kan arbejde med evaluering. Indholdet er baseret på de samlede resultater fra forsknings- og udviklingsprogrammet [Vores museum](#).

Du får råd om, hvordan du planlægger, udfører og følger op på evalueringer af indsatser, aktiviteter eller projekter på museet. Du får også konkrete eksempler på, hvordan arbejdet med evaluering kan foregå.

Hvad er evaluering?

Evaluering kan forstås som systematisk vidensindsamling og vurdering af en indsats eller et projekt, hvor vurderingen har et anvendelsesorienteret sigte. Denne definition betyder, at evaluering har fire elementer:

De fire elementer udgør evalueringspraksissen, som er repræsenteret i figur 1.

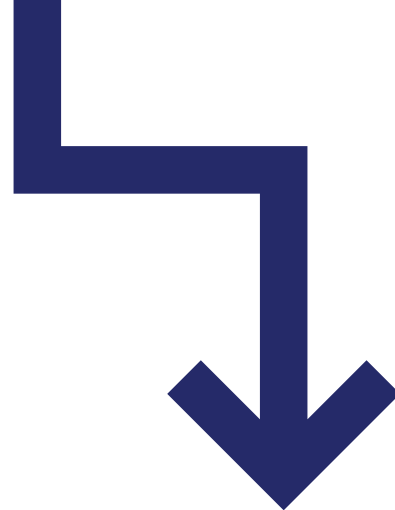
- 1** Evaluering omhandler en *genstand*. Det kan være projekter, praksisser, processer, interventioner, udstillinger, events eller særlige indsatser. Vi vil i denne sammenhæng primært anvende begreberne indsatser og projekter.
- 2** Evaluering er *systematisk* dataindsamling og -analyse, og den forudsætter derfor brug af metode til denne indsamling og analyse.
- 3** Evaluering resulterer i en *vurdering*, og den må derfor baseres på nogle vurderingskriterier og dermed også nogle værdier.
- 4** Evaluering har et *anvendelsessigte*, dvs. den skal bruges til at foretage konkrete handlinger eller forandringer.

Figur 1: Evalueringspraksissens fire elementer

Lyden af Danmark.
Center for Makroøkologi,
Evolution og Klima

Enigma

Evaluering adskiller sig således på flere måder fra andre bredt anlagte undersøgelses- og forskningsopgaver. *For det første* ved at evalueringen har en opdragsgiver: nogen har et bestemt behov for viden, som de gerne vil have opfyldt. *For det andet* ved at evalueringen kan være underlagt visse bindinger, der fx knytter sig til eksplicitte værdier, metoder osv. Og *for det tredje* ved at evalueringen skal bruges til noget konkret. Den kan fx være rettet mod at skabe grundlag for fremtidige beslutningsprocesser omkring en indsats, eller den kan rette sig mod at forbedre læring, udvikling, oplysning eller kontrol.

Værdier afhænger naturligvis af den givne sammenhæng og det givne projekt. Men eksempler på værdier, evaluering kan være baseret på specifikt inden for museumsområdet, kan være:

- Oplysning, dannelse, viden, kultur, læring.
- Oplevelse, oplevelsesbaseret læring.
- Men det kan også være mere overordnede værdier som etik og moral.
- I Vores museum-programmet er de eksplicitte værdier kulturelt medborgerskab, inklusion og engagement.
- Værdier, forstået som succeskriterier, kan også måles mere simpelt som besøgstal, nye brugere, omsætning, genbesøg etc. ved hjælp af kvantitative metoder.

Evalueringsmodel: Virkningsevaluering

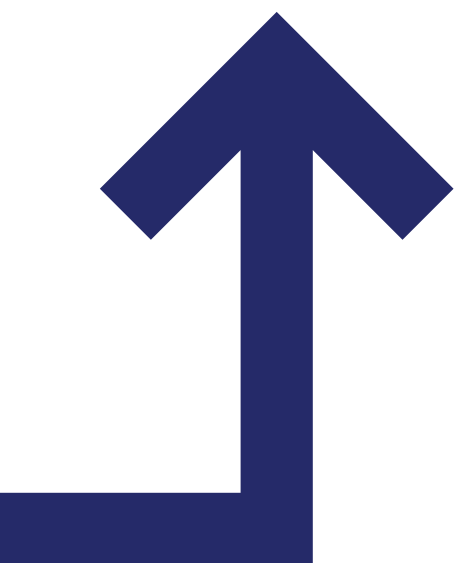

Der findes mange forskellige modeller for evaluering: virkningsevaluering, effektevaluering, interessentevaluering, brugerorienteret evaluering osv. De består alle af de fire elementer opstillet ovenfor i modellen for evalueringspraksis, men de adskiller sig fra hinanden ved at have forskellige relationer mellem de fire elementer.

Fokus i denne folder er på virkningsevaluering for at gøre folderen så praktisk anvendelig som muligt. Af samme grund præsenterer vi også kun én af de mange modeller inden for virkningsevaluering. Modellen baseres på indsigter fra programmet Vores museum, samt på deltagernes tidligere erfaringer med evaluering og brug af alment udbredt evalueringsteori.

Museers evaluering kan tage form af:

- Evaluering af projekter eller programmer.
- Evaluering af længerevarende aktiviteter som fx udstillinger eller særlige aktiviteter som fx temaarrangementer på museet.
- Evaluering af strategiske indsatser.

Model for virknings-evaluering

Udvikle

Virkningsevaluering fokuserer, som navnet siger, på virkninger. Evalueringen svarer altså på spørgsmålet, om den genstand (projekt, indsats), der evalueres, har ført til de ønskede og forudsatte virkninger. Det gør den ved at bruge en eller flere metoder til at fastlægge og efterprøve bevægelsen fra aktivitet til resultater og virkninger.

Virkningsevaluering tager udgangspunkt i en model for projektet eller indsatsen, der på en systematisk måde viser sammenhængen mellem projektets eller indsatsens centrale faktorer, nemlig: ressourcer (forudsætninger), over aktiviteter (middel) til resultater (output), brugerrettede virkninger (outcome) og samfundsmæssige virkninger (impact).

De enkelte faktorer kan kort beskrives på denne måde:

- **Ressourcer (forudsætninger)**
 - › Ressourcer er de forudsætninger, der skal være til stede for, at de indsatser og projekter, man evaluerer, kan gennemføres. Det kan fx være økonomi, tidsmæssige ressourcer til projektpartnere, viden og kompetencer, teknologier samt relevante netværk og samarbejdspartnere, som projektet kan trække på.
- **Aktiviteter (middel)**
 - › Aktiviteter er de midler, der skal til for at nå de ønskede resultater og virkninger af det, man evaluerer. De afhænger naturligvis af det konkrete projekt, men kan inden for museumsområdet eksempelvis være: udstillinger, arrangementer, konferencer, undersøgelser, analyser, konceptudvikling, design, videnopsamling og kommunikation.
- **Resultater (output)**
 - › Resultater er de konkrete produkter eller output, som skabes via projektets eller indsatsens aktiviteter inden for projektperioden. De kaldes i projektjargon ofte for leverancer.

Udvikle

- **Brugerrettede virkninger (outcome)**
 - › De brugerrettede virkninger er de værdifulde forandringer, som resultaterne bevirker for målgruppen efter projektperioden på kort og mellem-lang sigt, typisk et-to år. Virkningerne kan dog også allerede begynde at vise sig i løbet af projektet, idet der er tale om en glidende overgang.
- **Samfundsmæssige virkninger (impact)**
 - › De samfundsmæssige virkninger er de bredere og længerevarende virkninger på samfundet mere generelt, som projektets eller indsatsens resultater har. De virkninger viser sig typisk først to-fem år efter projektets afslutning, og de kan omfatte virkninger på økonomi, kultur, natur og sociale forhold.

Modellen med de fem faktorer er skematisk vist i figur 2 på side 9.

Man kan supplere evalueringsmodellen i figur 2 med begrundede forklaringer på, hvorfor de konkrete indsatser og projekter har disse resultater og virkninger på denne gruppe af mennesker i denne situation. Det vil sige, at man kan kortlægge den tænkte vej fra indsats til virkning. Det kaldes i virkningsevaluering ofte en 'forandringsteori'. Som betegnelsen siger, er det en teori om den ønskede forandring eller virkning. En

forandringsteori er med andre ord den samlede forestilling om sammenhængen mellem årsager og virkninger i indsatsen eller projektet: hvad der fører til hvad inden for modellen.

En 'udvidet' virkningsevaluering går så ud på skridt for skridt at undersøge, om forandringsteorien holder. Det gør evalueringen ved systematisk at undersøge de spor eller virkninger, som projektet eller indsatsen burde sætte i virkeligheden, hvis forandringsteorien er rigtig. Det styrende spørgsmål i virkningsevaluering er således, om man kan påvise eller sandsynliggøre, at der findes et årsags-virknings-forhold mellem noget, der er sket i projektet eller indsatsen, og noget, der er sket mere generelt i målgruppen og samfundet. En udvidet virkningsevalueringens kernespørgsmål er altså: har projektet eller indsatsen forårsaget disse resultater og effekter?

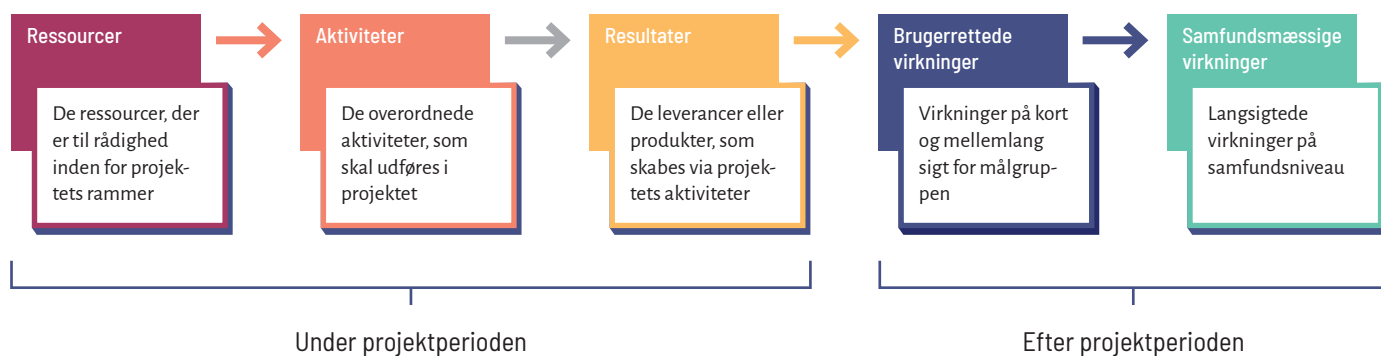
Selve evalueringen kan gennemføres ved hjælp af forskellige metoder som fx spørgeskemaundersøgelser, kvalitative interviews og fokusgruppeinterviews blandt de relevante aktører. De relevante aktører kan være projektdeltagere, slutbrugere, interessenter og eksperter inden for feltet.

Hvilken metode, I vælger, afhænger af, hvilke slags projekter eller indsatser, I evaluerer, og hvilke forventede resul-

Planetarium

Figur 2: Model for bevægelsen fra ressourcer over aktiviteter til resultater og virkninger

tater (output) og virkninger (outcome og impact) I evaluerer. I kan bl.a. være opmærksomme på at afklare:

- Er der mange aktører involveret i projektet, og/eller har I et rimeligt klart billede af sammenhængen mellem aktivitet, output og impact, så er det ofte en god idé at bruge spørgeskemaundersøgelser.
- Er der et begrænset antal aktører i projektet, og/eller er det svært at se sammenhængen mellem aktivitet, output og impact, så er det ofte en god idé at bruge kvalitative metoder som semi-strukturerede, kvalitative interviews eller fokusgruppinterviews.

Skovgaard Museet

Inden for evaluering skelner man mellem *summativ evaluering* og *formativ evaluering*. *Summativ evaluering* vurderer et projekts resultater og gennemførelse efter dets afslutning, eller når det driftsmæssigt er stabiliseret. Formålet er her ofte at tilvejebringe et beslutningsgrundlag for at vurdere en given indsats værdi og dens videre skæbne. *Formativ evaluering* finder sted, før projektets afslutning og fokuserer på at justere og forbedre projektet, mens det kører. Med en kendt metafor: Når kokken smager suppen til i køkkenet med henblik på at forbedre den, er det *formativ evaluering*; når gæsten smager og bedømmer den færdiglavede suppe i restauranten, er det *summativ evaluering*.

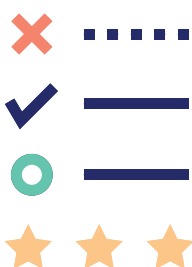
Planetarium

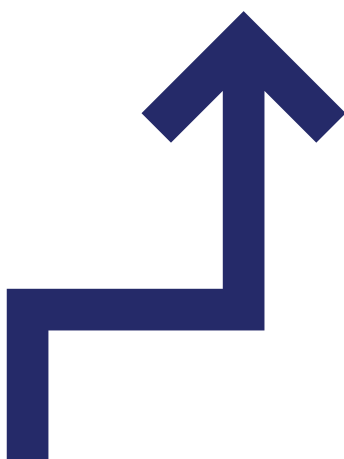
Sådan kommer I godt i gang

Evalueringsplan

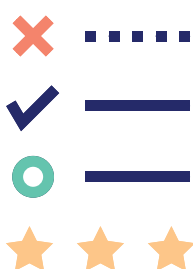
Før I sætter en evaluering i gang, er det en god idé at udarbejde en evalueringsplan. Den kan bestå af nedenstående punkter, hvor I besvarer de tilhørende spørgsmål. Nogle af spørgsmålene kan i praksis allerede være besvaret af projektets ejer, så det er vigtigt at afstemme forventninger og italesætte eventuelle uoverensstemmelser.

- 1** Evalueringsgenstand. *Identificér, hvad der skal evalueres:* Indsats, projekt, event, udstilling, strategi etc. eller en kombination af disse?
- 2** Evaluerbarhedsvurdering. *Diskutér og vurder, om den specifikke genstand kan evalueres, og om den er klar til at blive evalueret:* Er det en god idé at evaluere? Har indsatsen klart definerede og identificerbare virkninger, der kan vurderes?
- 3** Formål og anvendelse. *Fastlæg evalueringens formål og anvendelse.* Hvorfor skal vi evaluere? Hvem skal modtage og bruge evalueringens resultater, hvornår og til hvad? Skal det fx være en summativ eller en formativ evaluering?
- 4** Ressourcer og budget. *Afklar rammebetingelserne for evalueringen:* Hvilke ressourcer har vi til rådighed for evalueringsarbejdet fx i form af tid, økonomi, kompetencer og teknologi?
- 5** Organisering. *Beslut, hvordan evalueringen skal organiseres:* Hvem har hovedansvaret for, at evalueringen gennemføres? Hvilke andre aktører og interessenter skal inddrages og hvordan?
- 6** Kommunikation. *Planlæg, hvordan resultaterne af evalueringen skal kommunikeres:* Til hvem, hvornår, i hvilken form (fx data, analyse, konklusioner, vurderinger, opsummeringer, anbefalinger osv.)?
- 7** Retningslinjer. *Afklar, hvilke retningslinjer, I skal overholde i evalueringsarbejdet:* Er der særlige forhold, I skal tage højde for, fx etik, GDPR, personfølsomme data, anonymisering, rettigheder til data og rapporter?
- 8** Tids- og arbejdsplan. *Specificér tids- og arbejdsplan:* Hvem gør hvad og hvornår?

Sådan arbejder I bedst med evaluering

Evalueringsplan

Når I udfører en virkningsevaluering, kan I følge disse trin:

- 1 **Stil evalueringsspørgsmålet eller -spørgsmålene.** Afgør, hvilke evalueringsspørgsmål, der er vigtige at få besvaret, og beslut hvilke kriterier, I vil anvende for at vurdere projektet eller indsatsen: hvilke værdier vil I lægge til grund, og hvilke standarder har I for succes? Spørgsmål, der er egnede til at blive besvaret ved en virkningsevaluering, handler om, hvilke resultater og virkninger en indsats har.
- 2 **Opstil en model for projektet eller indsatsen for at danne overblik.** Skab en enkel grafisk form med kasser og pile i en logisk kæde, skematisk struktureret efter ressourcer, aktiviteter, resultater, brugerrettede virkninger og samfundsmæssige virkninger, som det ses i figur 2 og figur 3.
- 3 **Underbyg eller supplér gerne modellen med en forandringsteori** for projektet eller indsatsen i sproglig form, der forklarer den overordnede logik og sammenhængen mellem de enkelte elementer. Forandringsteorien giver jer en samlet forestilling om årsager og virkninger i form af begrundede forestillinger om, hvilke aktiviteter, der fører til hvilke resultater, der fører til hvilke virkninger. En god forandringsteori er overskuelig og udpeger projektets virkningsmekanismer på en klar og overbevisende måde. Forandringsteorien giver jer et overblik over, hvordan projektet eller indsatsen er tænkt at skulle fungere, og den kan dermed være et godt grundlag for evalueringen.
- 4 **Vælg en eller flere egnede metoder.** Virkningsevaluering forudsætter ikke, at I anvender en bestemt metode til at indsamle og analysere data. I bør vælge den metode, der bedst formår at tilvejebringe det materiale, der kan belyse og besvare evalueringsspørgsmålet. I tager altså udgangspunkt i jeres kendskab til de spørgsmål, evalueringen skal give svar på (hvad?), når I afgør, hvilke metoder, der bedst giver svar på disse spørgsmål (hvordan?).

P.C. Skovgaard
1805-1862
Borger i Vejby, Rasmussen-Borgerhøjens, 1842
1842-1862
Borger i Vejby
Borger i Vejby, 1842-1862

5 *Indsaml relevante data.* Det kan fx være gennem spørgeskemaundersøgelser, kvalitative interviews med interessenter, fokusgruppeinterviews.

6 *Analyser data systematisk.* Det kan fx være gennem kodning af udsagn, meningskondensering eller meningskategorisering. Disse tilgange gør det muligt, at I kan identificere bestemte temaer, tendenser, modsætninger eller dilemmaer i svarene.

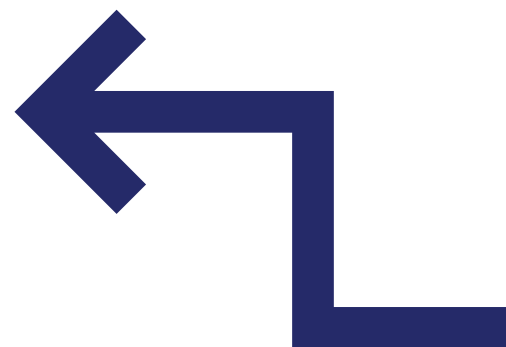
7 *Konkluder.* Opsummer de påviste virkninger, og sammenlign dem med jeres oprindelige formål med projektet eller indsatsen. Hvis evalueringsarbejdet skal have konsekvens, dvs. føre til handling, er det vigtigt, at I tydeligt besvarer evalueringsspørgsmålet. Giver de indsamlede og analyserede data anledning til at konkludere, at indsatsen har haft en virkning? Hvilke virkninger er der tale om? Og hvordan er virkningerne set i forhold til vurderingskriterierne?

Så har I en grundlæggende virkningsevaluering af aktiviteten.

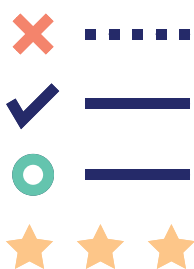
Lyden af Danmark.
Center for Makroøkologi,
Evolution og Klima

Danmarks Borgcenter

Hvorfor evaluere?

Evalueringsplan

Hvad kan museer bruge en systematisk, skriftligt dokumenteret evaluering til?

- En evaluering gør det muligt at vurdere, hvad der fungerede godt, og hvad der fungerede mindre godt i en indsats eller et projekt.
- En evaluering gør det muligt at identificere, hvad I manglede af kompetencer, fagligheder, ressourcer og aktiviteter i en proces. Dermed kan evalueringen fungere som erfaringsopsamling.
- En skriftlig evaluering gør det muligt at kommunikere erfaringerne fra indsatsen eller projektet til eksterne aktører som fx politikere, fonde og samarbejdspartnere. Dermed kan evalueringen fungere som videndeling og erfaringsudveksling.
- En evaluering kan gøre jer klogere på, hvad I skal gøre i den næste indsats eller det næste projekt. Dermed kan evalueringen udgøre et vigtigt grundlag for, at I kan forbedre fremtidige indsatser og projekter – og således sikre fortløbende erfaringsopsamling og kvalitetsforbedring.

Styrker og svagheder

En styrke ved virkningsevaluering er, at den kan bruges til at vurdere de direkte

resultater og virkninger af indsatsen eller projektet, samtidig med at den også kan bruges til at vurdere de indirekte virkninger, som måske kun viser sig på langt sigt.

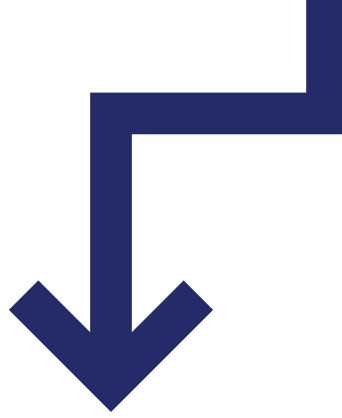
En anden styrke ved virkningsevaluering er, at den kan bruges til at måle kvantitative virkninger i form af fx antal, størrelse og grad og mere kvalitative virkninger som fx social mening, dannelse, identitet, velfærd, livskvalitet, mangfoldighed, inklusion, medborgerskab.

En svaghed ved virkningsevaluering kan være, at spørgsmål om virkning er vanskelige at besvare, når de systemer, der undersøges og evalueres, er meget komplekse. Det er med andre ord svært entydigt at afgøre, om et givet resultat eller en given virkning skyldes indsatsen, I evaluerer, eller andre forhold, når virkningskæderne er komplicerede, og der er mange andre påvirkningsfaktorer til stede.

En anden svaghed ved virkningsevaluering er, at det kan være vanskeligt at opstille kriterier for og gennemføre evalueringen, hvis målene for projektet er uklare, utydelige eller vanskeligt operationaliserbare. Så er det vanskeligt at opstille præcise kriterier for, hvornår målene er opnåede.

Randers Kunstmuseum

Lyden af Danmark.
Center for Makroøkologi,
Evolution og Klima

Eksempel 1

Digital museums-kommunikation i Danmark

Den digitale del af museernes kommunikation har udviklet sig hurtigt gennem de sidste tre årtier. Den har naturligvis været båret frem af de digitale teknologiers hastige udvikling, men den har også – og i lige så høj grad – været båret frem af en stærk tiltro og høje forventninger til digitale teknologiers muligheder for at formidle oplevelse og oplysning med afsæt i brugernes behov. Den tiltro til digitale medier er blevet udmøntet i kulturpolitiske krav, offentlige projektmidler og offentlig-private samarbejder.

Et projekt i Vores museum har foretaget en samlet dokumentation og evaluering af erfaringerne med den eksisterende digitale formidlingspraksis på danske museer. Formålet har været at vurdere resultaterne og værdierne af disse initiativer i forhold til museums-kommunikation generelt og specifikt i forhold til brugerinddragelse og -deltagelse. Evalueringen er sket ud fra følgende forskningsspørgsmål: På hvilke måder fremmer digitaliseret museumsformidling i Danmark videndeling, oplevelse, brugerinddragelse og -deltagelse?

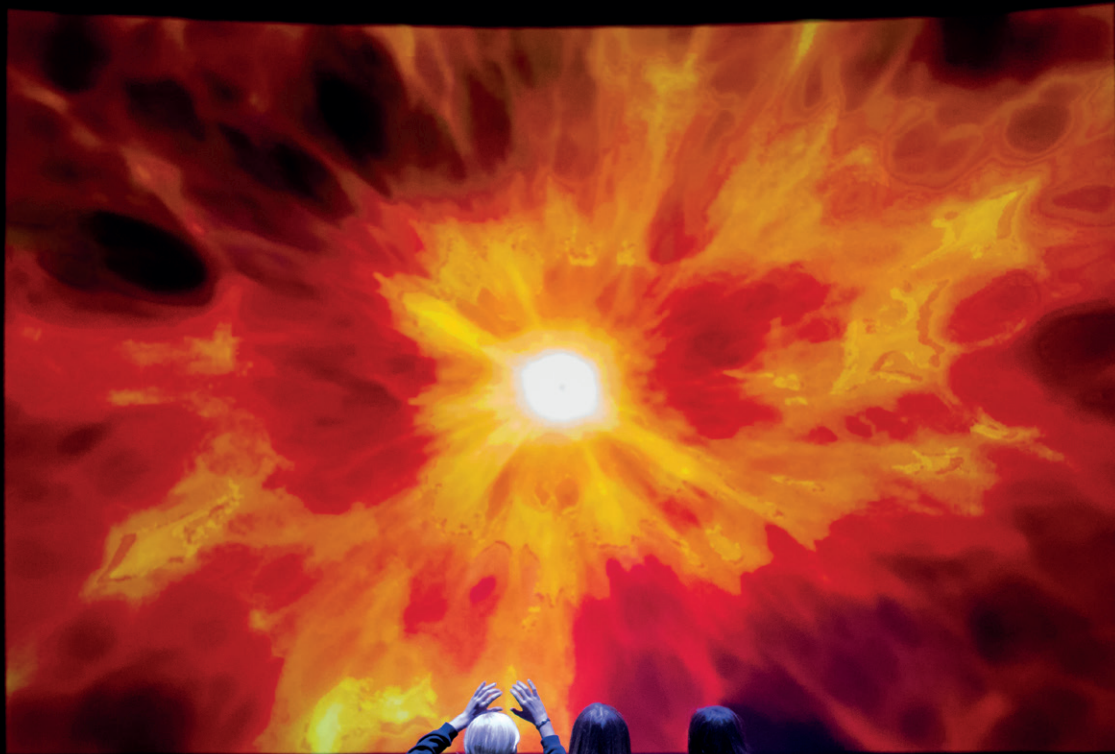
Metoderne, der ligger til grund for evalueringen, består af en blanding

af kvantitative og kvalitative tilgange (mixed methods). De kombinerer bl.a. en online-spørgeskemaundersøgelse på statsstøttede museer, semi-strukturerede interviews med museumsmedarbejdere samt kortlægning af kulturpolitiske dokumenter, rapporter og ansøgninger vedrørende offentlige digitale museumsprojekter.

Resultaterne af evalueringen viser bl.a., at de oprindelige forventninger til output og impact, hvad angår digitale teknologier som middel til at understøtte kulturelt medborgerskab ikke til fulde er indfriet. Projektet har således relativiseret ideen om, at brug af digitale teknologier i sig selv understøtter udviklingen af kulturelt medborgerskab. Resultaterne viser, at museer har brug for tid og kommunikationsfaglige ressourcer hos medarbejdere, hvis museerne skal fremme digitale dialoger mellem forskellige brugere og mellem brugere og museum, der kan fremme kulturelt medborgerskab.

Deltagere i samarbejdsprojektet: Professor, ph.d. Hans Dam Christensen og ph.d. Eva Pina Myrczik – begge Københavns Universitet og Vores museum.

Randers Kunstmuseum

Lyden af Danmark.
Center for Makroøkologi,
Evolution og Klima

Gode råd

Gennemfør systematisk, forskningsbaseret evaluering af museets indsatser og projekter. Det er vigtigt, for at I kan kvalitetsudvikle museets aktiviteter og for at hindre, at beslutninger og valg præges af aktørernes egeninteresser.

Gør evalueringsprocessen så inddragende som muligt i forhold til de aktører, der er relevante for det område, I evaluerer. Inddrag ikke kun slutbrugere, men også samarbejdspartnere, leverandører, samt andre grupper på museet fra museumsværter over inspektører til frivillige og venneforeninger m.v. Jo bredere vidensgrundlag og jo mere mangfoldig viden, der ligger til grund for evalueringen, jo bedre basis har I for at foretage evalueringen. Det giver ikke alene en stor bredde og variation i perspektiver og vurderinger med indspil fra flere forskellige fagligheder. Det giver også et større fælles ejerskab til evalueringens resultater, hvilket igen fremmer anvendelsen af evalueringen.

Del evalueringens resultater, og gør dem eventuelt offentligt tilgængelige i stedet for kun at foretage evalueringen til eget brug og holde evalueringen og dens resultater for jer selv. Det er en god idé at dele ud af jeres erfaringer fra og resultater af evalueringen, da disse erfaringer kan være relevante for og bruges af samarbejdspartnere, interessenter, brugere, museumskolleger, såvel som andre museer.

Følg op på evalueringer. Systematisk opfølgning på evalueringer fremmer kvalitetsudvikling. Husk, at evalueringer anviser handlinger. De indsigter, der kommer ud af evalueringer, kan give vigtig inspiration til nye indsatser og projekter, og de er en vigtig del af en fortløbende strategisk udviklingsproces og kvalitetssikring.

Undgå generelt

Kun at foretage evalueringen internt på museet, hvor blot en snæver kreds af museumsansatte inddrages. Inddrag også samarbejdspartnere, interessenter m.v., så evalueringen giver det mest retvisende billede af resultater og virkninger.

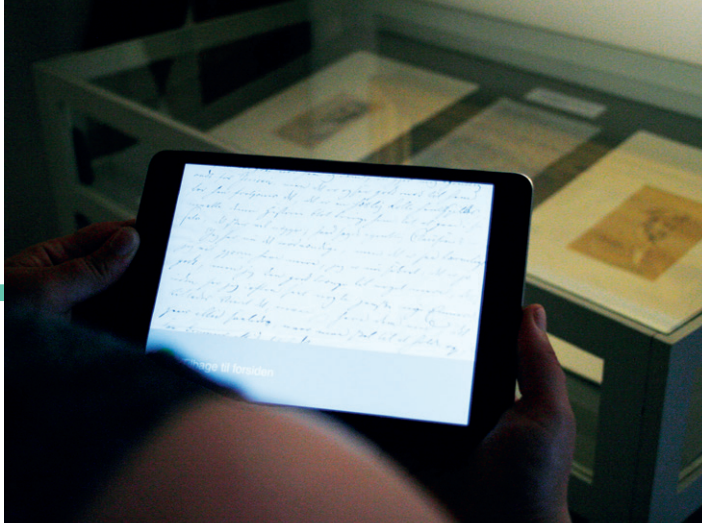
Udelukkende at benytte tilfredshedsundersøgelser (eller kun at foretage evalueringer efter krav fra Slots- og Kulturstyrelsen). Et spørgeskema, som individuelle brugere besvarer ved udgangen af en udstilling om graden af deres tilfredshed, kan sjældent anvendes til at dokumentere, om udstillingen har haft de ønskede resultater og virkninger. Dermed kan resultaterne kun i begrænset grad bruges til strategisk udvikling og kvalitetsudvikling.

At skjule, hvis der viser sig forskelle mellem indsatsens formål, og hvad der faktisk blev opnået af resultater og virkninger. Det kræver tillid i en organisation at dele viden fra en evaluering. Men netop denne type viden kan være en vigtig drivkraft til at udvikle kvaliteten i museets arbejde.

At gennemføre evalueringen uden systematik og metode. Systematik og forskningsbaseret viden og evaluering fremmer kvalitet og troværdighed og er en forudsætning for, at museer kan kvalitetsudvikle deres interaktion med omverdenen.

Udelukkende at støtte jer til værktøjer som fx Google analytics, hvis I evaluerer online-aktiviteter. Værktøjerne giver blot statistik over, hvor mange, der besøger museets hjemmeside eller er venner med museet på Facebook. Den slags statistikker kan ikke bruges til at dokumentere, hvad brugerne får ud af deres onlinebesøg, eller hvilken betydning besøget har i forhold til de virkninger, I ønsker.

Helt at undlade at evaluere indsatser, projekter og egen praksis. Både institutioner, medarbejdere og interessenter kan lære meget af, hvad der gik godt og mindre godt i et projekt eller en indsats. Evaluering gør, at museet styrker grundlaget for at kunne udvikle sig strategisk fremover.

Skovgaard Museet

Eksempel 2

Evaluering af formidlingen af ældre kunst til nutidige brugere

Skovgaard Museet i Viborg – et lille dansk kunstmuseum, der er centreret om den danske kunstnerfamilie Skovgaards kirke- og landskabsmalerier fra den danske guldalder – ønsker at undersøge, hvordan man får nye brugergrupper fra lokalområdet i tale, og hvordan man på nye måder kan kommunikere ældre kunst til disse brugergrupper.

Et samarbejdsprojekt under Vores museum har derfor været med til at undersøge forskellige brugergrupperes oplevelse og forståelse af ældre kunst. Det sker i projektet "Ældre kunst og nutidige brugere: nye metoder til formidling af Skovgaard-familiens kunst og samtid", hvor de centrale forskningsspørgsmål er: Hvilke kontekstuelle rammer fremmer nutidige brugeres forståelse af Skovgaard Museets samling? Og hvordan kan nye formidlingsgreb åbne samlingen for flere forskellige lokale brugergrupper?

Projektet tager afsæt i en evaluering af Skovgaardmuseets nuværende udstilling og hidtidige kommunikationsprak-

sis samt i kvalitative, antropologiske feltundersøgelser af museets brugere og ikke-brugere for at afdække deres oplevelser af museets eksisterende kommunikation. Metoderne har bl.a. været dybtgående, kvalitative interviews med brugere og ikke-brugere af museet.

På baggrund af denne evaluering af den eksisterende formidlingspraksis samt brugerundersøgelserne har projektet udviklet prototyper på nye, eksperimenterende kommunikationstiltag, som er afprøvet på Skovgaard Museet. Evaluering er her anvendt som et direkte afsæt for at re-designe og afprøve nye kommunikationsformer, der er i stand til at få nye og mere varierende lokale brugergrupper i tale og dermed fremme samlingens sociale og kulturelle tilgængelighed.

Deltagere i samarbejdsprojektet: Skovgaard Museet, lektor, mag.art. Ane Hejlskov Larsen og ph.d.-stipendiat, cand.mag. Mia Yates – begge Aarhus Universitet og Vores museum.

Eksempel 3

Forandringsteori for Vores museum

I det følgende skal der opstilles en forandringsteori for Vores museum som samlet program eller projekt. Den skal tjene som eksempel på, hvordan en forandringsteori for et projekt konkret kan etableres

Figuren på næste side giver et overblik over eller en model for Vores museums overordnede formål, herunder ressourcer, aktiviteter, resultater og virkninger. Den skal suppleres med de enkelte årsags-virknings-kæder nedenfor, som dermed udgør en forandringsteori for programmet. Her skelner vi mellem det, der sker i løbet af projektperioden, og det, der sker efterfølgende.

Formålet med programmet Vores museum er at undersøge "museernes afvejning af oplevelses- og oplysningsdimensioner både historisk og aktuelt for at belyse, hvordan formidlingsformer har ændret sig, og kan ændre sig, for at styrke medborgerskabet for flere brugere" (www.voresmuseum.dk). Som det formuleres i ansøgningen til programmet, skal det "bidrage teoretisk, empirisk og praktisk til at udvikle dansk og international museumsformidling for herved at fremme lokal og regional udvikling ved at involvere store som små museer landet over". Projektet vil udvikle samtidig museumskommunikation gennem design og evaluering, så den optimerer

museernes formidlingsformål med henblik på varigt at styrke befolkningens kulturelle medborgerskab.

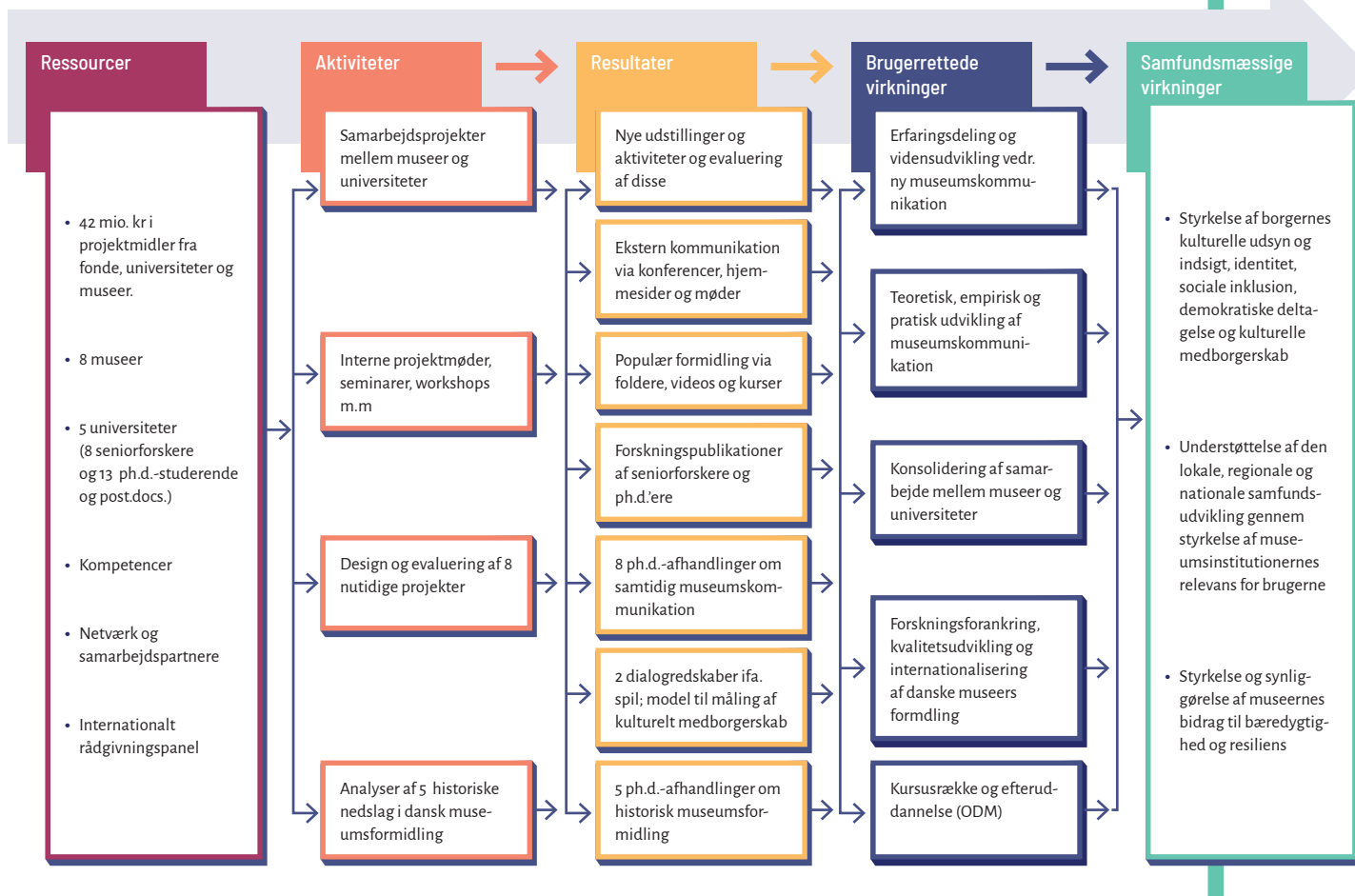
Programmet råder over en række ressourcer, der udgør forudsætningerne for at kunne gennemføre de overordnede aktiviteter. De omfatter et partnerskab mellem 8 museer og 5 universiteter, hvor alle parter bringer særlige kompetencer ind i projektet. Derudover råder programmet over økonomiske ressourcer til at gennemføre aktiviteterne fra private fonde, universiteter og museer, samt diverse netværk og samarbejdspartnerne uden for programmet.

De fire hovedaktiviteter i projektet, der er skitseret i figur 3, dækker over en række begivenheder og tiltag. Det drejer sig om analyser af fem centrale og strategisk udvalgte historiske nedslag i udviklingen af dansk museumsformidling, som tilsammen skal informere og støtte designet og evalueringen af otte konkrete, samtidige formidlingsprojekter i form af nye udstillinger og eksperimenter med museumsformidling. Aktiviteterne tager form af en række samarbejdsprojekter mellem museer og universiteter, understøttet af bl.a. erfaringsdeling og videnudvikling i forhold til ny museumsformidling i form af interne møder, seminarer, workshops m.v.

Aktiviteterne bidrager hver især og tilsammen til syv hovedresultater eller leverancer. Det drejer sig om konkrete designs af udstillinger og andre kommunikationseksperimenter, efterfølgende evalueringer af disse, samt videnproduktion i form af fem ph.d.-afhandlinger om historisk museumsformidling og otte ph.d.-afhandlinger om samtidig museumsformidling plus en række forskningsartikler og -publikationer. Derudover består output fra projektet i ekstern kommunikation til projektets primære målgrupper, herunder museumsansatte og interessenter omkring museer og museumskommunikation, i form af formidlingsmøder, konferencer, hjemmeside samt metoder, redegørelser for *best practice* etc. Output omfatter også konkrete produkter i form af dialogspil, populær og bred formidling af viden i form af foldere (som denne), videoer, hjemmeside, interviews mv.

Alle resultater er konkrete, selvstændige produkter, der følger af projektets aktiviteter og opnås i løbet af projektperioden. Det primære overordnede resultat er væsentlig ny viden om og erfaring med koordineret design, dvs. udvikling, afprøvning og evaluering af strategisk udvalgte cases inden for museumsformidling og museumsudstillinger, som undersøges på et forskningsbaseret grundlag med henblik på at uddrage

Figur 3: Udvidet model og forandringsteori for Vores museum

praktiske og principielle erfaringer, der kan overføres til andre museer og andre typer af museums-kommunikation.

De konkrete resultater vil på sigt have virkninger på de primære målgrupper. I første omgang i form af erfaringsoverførsel, ny viden og nye praksisser vedr. museums-kommunikation hos de ansatte på og interessenter omkring museerne og videninstitutioner. Men også i form af konsolidering af samarbejdet mellem museer og universiteter samt forskningsforankring, kvalitetsudvikling og internationalisering af danske museers kommunikation. En evaluering af programmet vil her kunne se på indikatorer på disse

virkninger i den primære målgruppe, dvs. ændringer i museums-ansattes viden og holdninger, ændringer i udstillingspraksisser osv. Disse ændringer vil være indikatorer på forandringer på det bredere samfundsmæssige plan.

De brugerrettede virkninger vil på lidt længere sigt gennem ny viden, nye udstillingspraksisser og nye formidlings-tiltag tilsammen bidrage til bredere samfundsmæssige virkninger. De virkninger kan være styrkelse af borgernes kulturelle udsyn og indsigt, identitet, social inklusion, demokratiske deltagelse og kulturelt medborgerskab. De brugerrettede virkninger vil også sætte

sig igennem i bredere samfundsmæssige virkninger i form af styrkelse og synliggørelse af museernes bidrag til bæredygtighed og resiliens, samt i form af lokal, regional og national samfundsudvikling.

Deltagere i programmet:
5 danske universiteter, 8 partnernumereer, 13 projekter og 20 junior- og seniorforskere.

M VORES M

Vores museum er et nationalt forsknings- og udviklingsprogram, der igennem 13 projekter arbejder med kulturelt medborgerskab på danske museer i perioden 2016-2020. Projekterne i Vores museum:

- Undersøger nye måder, brugere og ikke-brugere kan komme i dialog med museet og hinanden på.
- Udvikler, afprøver og evaluerer vores eksperimenter.
- Afdækker, hvordan museer tidligere har arbejdet med nye former for brugerinddragelse, for at museer kan lære af fortiden, når de planlægger fremtidens aktiviteter

Rådene i folderen her er baseret på vores samlede resultater. Du kan læse mere om de 13 projekter, som har bidraget, på

voresmuseum.dk

AALBORG UNIVERSITET

AARHUS UNIVERSITET

KØBENHAVNS
UNIVERSITET

RUC

SDU

Danmarks Borgcenter
The Danish Castle Centre

ENIGMA
MUSEUM FOR POST, TELE
OG KOMMUNIKATION

NORDJYLLANDS HISTORISKE
MUSEUM

Planetarium

SKOVGAARD MUSEET

NORDEA
FONDEN

VELUX FONDEN

